WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
info@wwf.fi
wwf.fi • panda.org

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asia: WWF:n kirjallinen lausunto aiheesta Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2026

Viite: K 19/2026 vp

Päiväys: 7.9.2026

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Vuoden 2026 Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus kokonaisuudessaan käsittelee kattavasti kansallisia ilmastotoimia ja -tavoitteita. On myönteistä, että kertomuksessa ajankohtaista ilmastopolitiikkaa tarkastellaan useat sektorit ja toimialat huomioiden, sekä tuodaan esiin ilmastonmuutoksen hillinnän rinnalla laajasti sopeutuminen ja sen kasvanut merkitys.

1. Päästöjen kehitys

Suomen nettopäästöt vähenivät 6 % vuonna 2025 edelliseen vuoteen verrattuna. Päästöt vähenivät erityisesti sähkön ja lämmön tuotannossa. Vaikka vähennys on nähtävä positiivisena kehityksenä, pidemmän aikavälin tahti ei kuitenkaan ole riittävä suhteessa kansallisiin ilmastotavoitteisiin eikä maailmanlaajuisen ilmastokriisin vakavuuteen. Erityisesti maankäyttösektorin heikko kehitys vaikeuttaa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista ja uhkaa myös EU-velvoitteiden täyttämistä.

WWF haluaa kiinnittää valiokunnan huomion ilmastovuosikertomuksen yhteenvedossa esiin nostettuun faktaan, että Suomen nettopäästöt olivat vuonna 2025 korkeammat kuin vuonna 1990. Suomen nettovaikutus ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuksiin ei siis ole kolmessa kymmenessä vuodessa parantunut. Yhdymme vuosikertomuksen arvioon siitä, että hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää merkittäviä lisätoimia kaikilla sektoreilla sekä ilmastopolitiikan kunnianhimon ja toimeenpanon vahvistamista.

Puhtaan siirtymän eteneminen edellyttää ennakoitavaa ja riittävää rahoitusta sekä johdonmukaista taloudellista ohjausta. Samalla taloudellista ohjausta tulee kehittää siten, että se kannustaa niin yrityksiä, organisaatioita kuin kansalaisia päästöjen vähentämiseen ja luonnonvarojen kestävään käyttöön. Lisäksi Suomen tulee tukea vahvaa ja vaikuttavaa päästökauppajärjestelmää sekä kunnianhimoista EU-sääntelyä, jotta päästövähennykset toteutuvat riittävässä tahdissa.

WWF haluaa erityisesti kiinnittää maa- ja metsätalousvaliokunnan huomion seuraaviin aihepiireihin:

2. Maankäyttösektori ja maatalous

Suomen maankäyttösektorin tilanne uhkaa Suomen nettopäästötilan kokonaisuutta, ja sektorin päästö-, ja nielukehityksen kääntäminen on Suomen ilmastopolitiikan kiireellisimpiä tehtäviä. Hyvinvoivat metsät, maaperä ja luonnon monimuotoisuus muodostavat ekologisen kokonaisuuden, joka vahvistaa yhteiskunnan resilienssiä ja ilmastokestävyyttä, jota ei tule pitää itsestäänselvyytenä. Kansallisessa ilmastopolitiikassa on vahvistettava ilmasto- ja luontotavoitteiden yhteensovittamista, ja maankäyttösektorin toimien vaikuttavuutta ja pitkäaikaisia vaikutuksia tulee arvioida paremmin.

Vuonna 2025 maankäyttösektori oli edelleen nettopäästölähde ja erityisesti metsien heikentyneet nielut ovat merkittävä haaste. Vuosikertomuksen mukaan 2026–2030 LULUCF-velvoitteen saavuttaminen on epävarmaa, ja ilmastolain vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää lisätoimia erityisesti maankäyttösektorilla. Maankäyttöön ja päästöihin kohdistuvia ohjauskeinoja tulee arvioida osana vaikuttavaa ilmastopolitiikan kokonaisuutta.

WWF näkee, että luonnollisia hiilinieluja tulee vahvistaa ja niiden heikkeneminen ehkäistä. Luonnon monimuotoisuus on huomioitava läpileikkaavasti niin metsätaloudessa kuin muussa maankäytössä. Kokonaishakkuiden kohtuullistaminen noin 64 miljoonaa kuutiometriin vuoteen 2035 on tarpeellista. Jaksollisesti hoidettujen talousmetsien kiertoaikoja olisi syytä pidentää säätämällä päätehakkuiden vähimmäiskriteerejä (puiden ikä ja/tai järeys). Etenkin turvemailla kasvavien talousmetsien maaperäpäästöjen vähentämiseksi jatkuvan kasvatuksen menetelmin hoidettua pinta-alaa tulee lisätä. Myös vanhojen ja luonnontilaisten metsäekosysteemien säilyttäminen on tärkeää. Nykyiset haasteet, kuten puuston kasvun hidastuminen, maaperäpäästöjen lisääntyminen ja korkeat hakkuumäärät vaarantavat Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamisen.

On myönteistä, että vuoden 2026 kertomuksessa hiilidioksidin talteenoton edistämiseen on esitetty toimenpide-ehdotuksia. WWF näkee vaarana, että teknisten nielujen varaan lasketaan liian paljon. Tekniset nielut ovat edelleen huomattavan kalliita. Nykytiedon valossa Suomi nojaisi hyvin vahvasti viennin varaan hiilidioksidin varastoinnin osalta. Biogeenisen hiilidioksidin talteenoton osalta on varmistettava, etteivät investoinnit johda biomassan hyödyntämisen kasvuun tavalla, joka heikentää metsänieluja, vaikeuttaen kansallisen hiilineutraalistavoitteen ja sen jälkeisen hiilinegatiivisuustavoitteen saavuttamista. 64 miljoonan kuutionmetrin kokonaishakkuista syntyy merkittäviä määriä prosessiperäisiä CO_2-virtoja sekä suoraan, että jäte- ja sivuvirtojen hyödyntämisestä.

Metsien kasvun ja nielujen vahvistamisen toimenpidepaketti oli hyvin vaatimaton todettuihin haasteisiin nähden, eikä se millään korvaa akuuttia tarvetta päivittää ilmastolain mukaista Maankäyttösektorin ilmasto-ohjelmaa (MISU). Nielujen vahvistamisen tulee olla pitkäjänteistä ja riittävän laaja-alaista, eikä yksittäinen toimenpidepaketti riitä vielä ratkaisemaan maankäyttösektorin

nykyisiä haasteita. Nykyinen kehitys osoittaa sen, että toimia on lisättävä ja niiden vaikuttavuutta vahvistettava.

Ilmastovuosikertomuksen kirjaus siitä, että julkisilla elintarvikehankinnoilla ja ruokapalveluilla on merkittävä rooli ruokajärjestelmän kestävyyden parantamisessa ja että kasvipohjaisen ruoan osuutta tulee lisätä ravitsemus- ja ruokailusuositusten mukaisesti, on erittäin kannatettava. Ammattikeittiöiden henkilökunnan osaamista täytyy kehittää, ei vain hankkeilla, vaan myös osana koulutusohjelmia.

Kasviproteiinien tuotannon lisääminen elintarvikekäyttöön on Huoltovarmuuskeskuksen mukaan tarpeellista ja teema nousee esiin selkeästi myös tuoreessa kansallisen ruokastrategian toimeenpanosuunnitelmassa. Kasvipohjaisen ruuan alalla on kokonaisuudessaan miljardiluokan kestävän kasvun näkymät ja mahdollisuuksiin tulee tarttua. WWF kannattaa toimialayhdistys Pro Vegen esittämää kansallista kasvipohjaisen ruuan toimintasuunnitelmaa ja toimenpideohjelmaa.

3. Liikenteen päästövähennyksiä vauhditettava

Liikenteen päästökehityksen kääntyminen jälleen laskuun on myönteistä, mutta 2035-tavoitteen saavuttamiseen liittyy edelleen merkittäviä haasteita. Tavoitteen toteutuminen edellyttää pitkäjänteistä, ennakoitavaa ja johdonmukaista politiikkaa, joka mahdollistaa liikenteen sähköistymisen ja vähäpäästöisten kulkutapojen käytön niin henkilöliikenteessä kuin raskaassa liikenteessä. Lisäksi keskeistä on tarkastella, kuinka ihmisille ja yrityksille mahdollistetaan vähäpäästöiset valinnat.

Liikenteen päästövähennyksiä tulee vauhdittaa ja toimiin kohdistaa riittävää tukea. Petteri Orpon hallituksen tekemät muutokset jakeluvelvoitteeseen, ja erityisesti joustomekanismien tuominen järjestelmään, on hidastanut päästövähennystahtia. Uuden ETS2-päästökaupan käynnistyminen vuonna 2028 lisää pitkällä aikavälillä fossiilisten polttoaineiden käytön kustannuksia sekä liikenteessä että työkoneissa, mutta sen rinnalle tarvitaan uusia lisätoimia.

4. Sopeutuminen ja luontopohjaiset ratkaisut vahvistavat ilmastokestävyyttä

Ilmastokriisin syventyessä sopeutumisen tarve kasvaa. WWF haluaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että nykyiset käytännöt sekä maataloudessa että metsänhoidossa eivät läheskään riittävästi huomioi tämän vuosisadan loppupuolen ilmasto-olosuhteiden muodostamia riskejä. Sopeutumiseen on keskeistä panostaa niin kansalliselle kriisinkestävyydelle, huoltovarmuudelle ja turvallisuudelle. Nykyisen Kansallisen ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelman (KISS 2030) toteutukseen ja sen päivitykseen on panostettava riittäviä resursseja.

Luonto on osa yhteiskunnan sopeutumiskykyä. Luontopohjaiset ratkaisut, jotka tukeutuvat luontoon ja ekosysteemipalveluihin tulee sisällyttää entistä vahvemmin osaksi kansallista ilmastonmuutokseen sopeutumista. Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen ei ole vain yhteiskunnallinen rinnakkaishyöty, vaan merkittävä osa luonnon kykyä kestää ilmastonmuutosta. Menneiden vuosikymmenten aikana toteutettujen laaja-alaisten ojitusten aiheuttamat ongelmat veden virtauksessa on tärkeää korjata: ojia tukkimalla sekä kosteikkoja ja kakstasouomia rakentamalla parannetaan mm. tulvasuojelua, satovarmuutta ja myös metsän kasvatuksen olosuhteita ehkäisemällä kuivuutta. Ennaltaehkäisevä sopeutuminen vähentää ilmastovahinkoja ja on myös taloudellisesti kannattavaa.

5. Vaihtuva teema: ilmastotoimien kustannustehokkuuden arviointi

WWF pitää osiossa käytettyjä näkökulmia tärkeinä ja toivoo taloudellisen analyysin vaikuttavan jatkossa entistä vahvemmin ilmastopoliittisiin päätöksiin. Jatkoarvioinnissa tulee huomioida päästövähennysten lisäksi toimien laajemmat yhteiskunnalliset hyödyt, kuten luonnon, terveyden ja turvallisuuden vahvistaminen sekä tulevaisuuden ilmastovahinkojen ehkäiseminen. Kustannustehokkain vaihtoehto ei ole aina halvin, erityisesti jos se saavutetaan ilmaston, luonnon ja ihmisten hyvinvoinnin kustannuksella.

6. Ylivaalikautisen näkökulman tarve

Suomen ilmastopolitiikan vaikuttavuus edellyttää ylivaalikautista ajattelua, laaja-alaista ja poikkitieteellistä yhteistyötä sekä yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä. Eri väestöryhmien, kansalaisyhteiskunnan, viranomaisten, tutkimuksen ja elinkeinoelämän asiantuntemusta tulee hyödyntää ilmastopolitiikan valmistelussa ja toimeenpanossa entistä vahvemmin. Oikeudenmukaisesti ja osallistavasti toteutettu ilmastopolitiikka ja -toimet vahvistavat osaltaan yhteiskunnallista vakautta, toimien yhteiskunnallista hyväksyttävyyttä ja mahdollistaa pitkäjänteisen sekä vaikuttavan ilmastotyön.

Kunnioittavasti,

WWF Suomi, sr

Elina Erkkilä, suojelujohtaja
0505224540
elina.erkkila@wwf.fi

Bernt Nordman, ilmasto-ohjelman johtaja
0505250348
bernt.nordman@wwf.fi